

تاریخ ادبیات پیش‌دانشگاهی

نیایش‌هایی حاوی آموزش‌های
اخلاقی-اجتماعی

درس دوم

اثر: امام سجاد (ع)

ترجمه (به شیوه‌ی «آزاد»): جواد فاضل

* حماسه:

در اصطلاح: شعری است داستانی، با زمینه‌ی قهرمانی، قومی و ملی با حوادث خارق‌العاده

در لغت: دلاوری و شجاعت

* زمینه‌های حماسه:

دادستانی: حوادث

قهرمانی: انسان‌هایی با نیروی ممتاز از نظر نیروی مادی و معنوی

- تاریخ خیالی یک ملت، جریان در بستری از واقعیات

- در بردارنده‌ی ویژگی‌های:

- اخلاقی نظام اجتماعی

- ملّی: زندگی سیاسی

- عقاید جامعه

- فکری و مذهبی

- ناسازگار با منطق و تجربه‌ی علمی

خرق عادت: - توجیه پذیر از رهگذر عقاید دینی و ماورای طبیعی

- تقویت کننده‌ی زمینه‌ی تخیلی

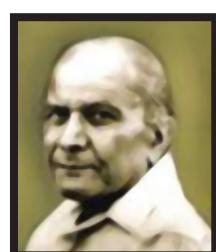
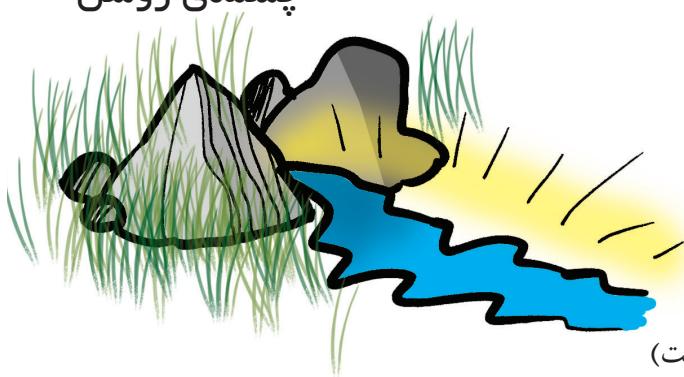
شاهنامه ابو منصور بلخی
(شتر)

شاهنامه ابو منصوری (شتر)
(قرن ۱۴)

درس سوم

چشمهدی روشن

دکتر غلامحسین یوسفی:
چشمهدی روشن

(داستان "کاوهی دادخواه" از این کتاب انتخاب شده است)

ادبیات غنایی

* غنا:

در لغت: سرود و نغمه و آواز خوش

معادل اروپایی آن: لیریک (lyric) = شعر که با لیر (ابزار موسیقی) خوانده می‌شود.

در اصطلاح: شعری که گزارشگر عواطف و احساسات شخصی شاعر باشد.

* گفتنی‌ها:

برخی شعر غنایی را حاصل آرامش نسبی پس از **جنگ‌های پی در پی** می‌دانند.

وسعی‌ترین افق‌های **معنوی** و **عاطفی** در شعر غنایی است.

"**غزل فارسی**" نمونه‌ی کاملی است که همه‌ی انواع غنایی شعر را به خوبی پوشش می‌دهد.

یکی از زمینه‌های شعر غنایی، بعد **اجتماعی** آن است.

هجو و عشق، مناجات (**سنایی**)، حبسیه (**مسعود سعد**) و غزل (**حافظ**)

طنز (**عبدید**، مرثیه‌ی **بهار**، آثاری غنایی هستند.

شاعر و متکلم

تاریخچه‌ی **تغّلات** ادبیات فارسی:

اشخاص	رخداد	قرن
رودکی، رابعه (از نخستین زنان شاعر پارسی‌گویی)، بلخی	رواج	۴
فرخی سیستانی	کمال	۵
سنایی غزنوی (مولانا و حافظ در قرن‌های بعد این راه را به کمال می‌رسانند)	ورود عرفان	۶

عاشقانه‌سرایان:

عنصری، فخرالدین اسعد گرگانی، عیوقی
(قرن ۵)

۱- سمک عیار: فرامرز بن خداداد ارجانی

۲- هزار و یک شب: عبداللطیف طسوجی

۳- سفرنامه‌ی ناصر خسرو

۴- شرح زندگانی من: عبدالله مستوفی

۵- روزها: محمدعلی اسلامی ندوشن

۶- آثار جمالزاده، جلال آل احمد، هدایت

منظومه‌های منطق الطیر عطار و مثنوی مولانا

*غنایی‌های دیگر

اشعار نو نیمایی (بجز حماسی‌ها و تعلیمی)

عبداللطیف طسوجی:

هزار و یک شب

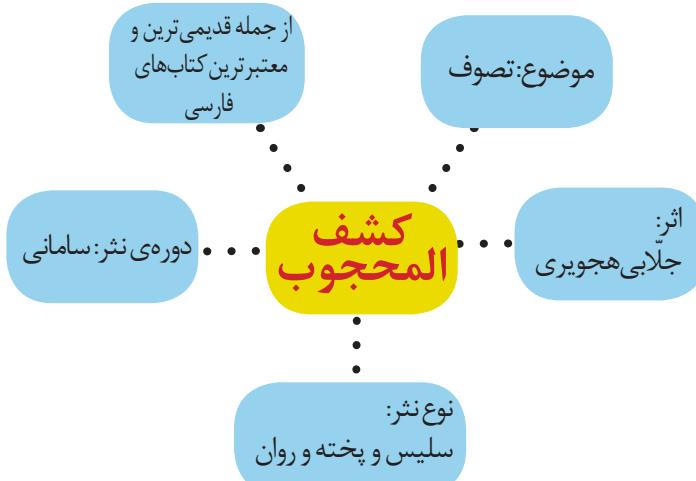

فرامرز بن خداداد ارجانی:

سمک عیار

درس چهارم

درس پنجم

نظامي:
خسرو و شیرین

استادانه‌ترین نمونه‌های معاصر مناظره*: پروین اعتصامی

* مبتکر مناظره: اسدی توسي است.

درس نهم

محمد رضا حکیمی:

«ویژگی نثر او: استفاده از جلوه‌های طبیعی»

ادبیات و تعهد در اسلام

الحياة

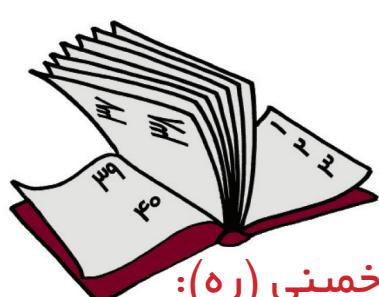
(تخصص در موضوعات دینی و اعتقادی)

درس دهم

ایرج میرزا: زبانی چالاک و بیانی گرم و زنده و پویا، استفاده از گفتار ساده
و روزانه‌ی مردم و تعبیرات آن‌ها
قطعه‌ی قلب مادر ترجمه‌ای از یک قطعه‌ی آلمانی

درس یازدهم

امام خمینی (ره):

چهل حدیث

علامه طباطبائی

تفسیر المیزان

اصول فلسفه

و روش رئالیسم

(اشعار عرفانی - خطی خوش)

درس دوازدهم

محمود واصفی: بداع الواقع

امام محمد غزالی:
المنقذ من الضلال (اعتراف گونه)

حاج میرزا یحیی دولت‌آبادی:
حیات یحیی

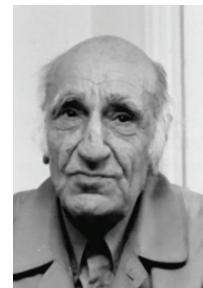

محمدعلی اسلامی ندوشن:

روزها

دکتر باستانی پاریزی:
از پاریز تا پاریس

دکتر طه حسین:
الایام (آن روزها)

ماکسیم گورکی:
دانشگاه‌های من

ابو اسحاق نیشابوری:

قصص الانبیا

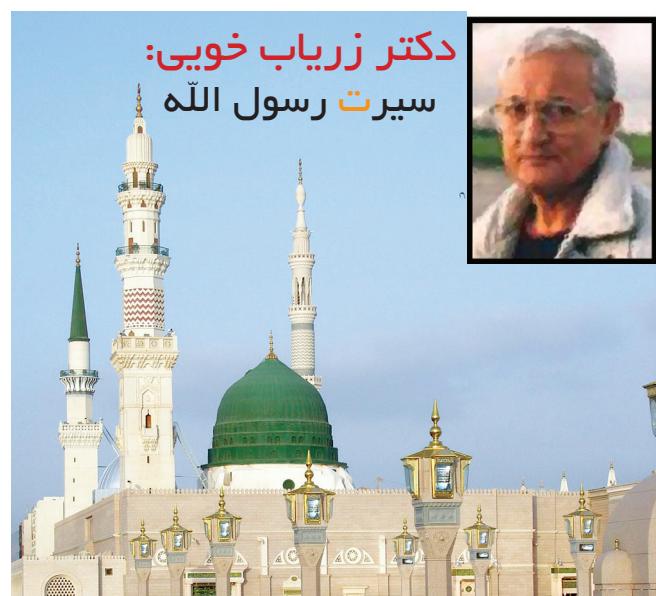
قاضی ابرقو:

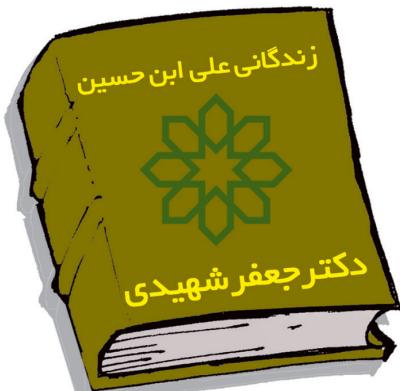
سیرت رسول الله

دکتر زریاب خویی:

سیرت رسول الله

محمد عوفی:
تذکره لباب الالباب

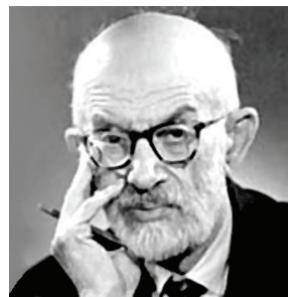

تنکابنی: قصص العلما

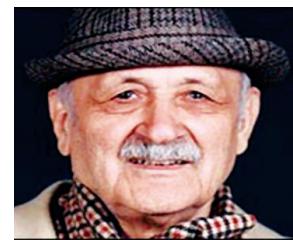
دولتشاه سمرقندی:
تذكرة الشعرا
(از رودکی تا شعرای قرن ۹)

استاد سعید نفیسی :
شرح آثار و احوال رودکی

دکتر عبدالحسین زرین‌کوب:

پله پله تا ملاقات خدا (درباره مولوی)
پیر گنجه در جستجوی ناکجا آباد (درباره نظامی)
فرار از مدرسه (درباره غزالی)

پیر گنجه
در جستجوی ناکجا آباد

پله پله تا ملاقات خدا

